

[Erling Olsen]

det centrale i relation til sparekasserne ikke, at de har et kundedemokrati, at de har en lokal tilknytning, og at de er indstillet på en udpræget grad af lokalt selvstyre, decentralisering. Det har bankerne efterhånden også i et vist omfang.

Nej, for os er det centrale, at sparekasserne er det, vi i gamle dage kaldte »almennyttige« foretagender, og det, der på nudansk hedder »non-profit«. Der er holdt mange taler om, at sparekasserne er karakteriseret ved, at de ikke skal tjene penge hjem til en aktionærkreds, og det er da også i lovgivningen den væsentligste forskel mellem banker og sparekasser.

Når man nu fra ministerens og regeringens side foreslår, at sparekasserne skal kunne blive aktieselskaber, er det lovteknisk gjort meget elegant. Der er i realiteten blot ryddet nogle enkelte sparekassekarakteristika ud, og så får de lov til at hedde sparekasseaktieselskaber. Vi mener, at de dermed i realiteten bliver til banker, at de ikke burde hedde sparekasseaktieselskaber, men sparebankaktieselskaber. Vi mener, det er det, det drejer sig om.

Det, der så er tilbage af sparekassebegrebet, er, at de i høj grad vil være fondsejede, og at de har en tradition for at være økonomisk solide og moralsk solide. Det er denne soliditet både økonomisk og moralsk, der for os er noget meget væsentligt ved sparekasser.

Vi har på fornemmelsen, at hvis man nu gennemfører dette lovforslag uændret og uden større diskussion om, hvad der ligger i det fondsbegreb og de holdingselskaber, der beskrives i bemærkningerne til lovforslaget, så vil vi se, at realkreditinstitutterne følger med meget hurtigt, de gensidige forsikringsselskaber følger med meget hurtigt. Det, vi så frygter, er, at der sker en forholdsvis ukvalificeret privatisering af det almennyttige element i den danske finansielle sektor. Det er vi instinktivt og ideologisk imod.

På den anden side må vi sige, at der jo er en reel baggrund for dette, og den er, at i de kommende år vil konkurrencen på kapitalmarkederne blive så stærk, at hvis sparekasser og andre almennyttige institutioner inden for den finansielle sektor alene skal kunne konsolidere sig ved hjælp af den lavere indtjening, så mister de markedsandel.

Videre: Hvis andre foretagender inden for den finansielle sektor har mulighed for at lave koncerner for at kunne betjene forbrugerne

bedre og har mulighed for det i kraft af, at de er aktieselskaber, mister non-profit-sektoren eller det almennyttige element markedsandel.

Derfor er vores dilemma meget enkelt: Skal vi holde den ideologiske fane så højt, at vi nærmest får sikkerhed for, at der også vil være begravelser, hvor fanen kan være til stede, eller skal vi prøve på at finde nogle nye former, sådan at vi kan føre det videre, som er almennyttigt, som er solidt økonomisk, som er solidt moralsk?

Det sidste vil vi gerne være med til, men vi vil først overbevises af nogle analyser. Det mener vi at vi må have i udvalget. Vi må have nogle analyser, der viser os, hvornår sparekasserne og andre almennyttige finansielle virksomheder – det her trækker faktisk hele den almennyttige del af den finansielle sektor med sig – vil komme i kapitalforsyningsproblemer, hvis tingene i øvrigt kører videre i den takt og efter de linjer, vi har set i det seneste år.

Kan vi få sådan nogle analyser, der overbeviser os om, at vi må gøre noget for at sikre sparekasser og andre almennyttige finansielle institutioner en mulighed for at bevare deres markedsandel, for at ekspandere, for at betjene kunderne ordentligt, ja, så er det næste, vi må sige: Kan vi så finde en model, vi i hovedtræk kunne bruge for at sikre et ekspanderende almennyttigt element i den danske finansielle sektor?

Vi synes nok, at det, der står i bemærkningerne om fonde og holdingselskaber, er meget løst, og at vi får brug for under vores udvalgsarbejde at se på forskellige modeller. Vi har ikke låst os fast på nogen enkelt model. Vi er bare bange for, at hvis man ikke får modelspørgsmålet ordentligt afklaret og ordentligt diskuteret, så render vi ind i det, vi er bange for, nemlig en tilfældig privatisering af det almennyttige element i den danske finansielle sektor.

Det, vi har i tankerne foreløbig, og som vi gerne vil diskutere, er i realiteten en model, der ligger meget tæt på Carlsbergfondmodellen. Den er jo karakteriseret ved, at Carlsbergfonden har pligt til at eje 51 pct. af aktierne i De Forenede Bryggerier, og De Forenede Bryggerier kan sælge aktier på markedet på normale vilkår og drive forretning, konsolidere sig osv. Derudover har Carlsbergfonden anden kapital end aktier i De Forenede Bryggerier; Carlsbergfonden bruger sine indkomster dels til i høj